

MOMENTE EPOCALE ALE LUPTEI POPORULUI ROMÂN PENTRU LIBERTATE, DREPTATE SOCIALĂ ȘI INDEPENDENȚA NAȚIONALĂ

Dezvoltarea României contemporane este fundamentată, în optica justă a partidului și statului nostru, pe temeinica bază de granit a istoriei multiseculare a patriei cu bogatele ei tradiții progresiste de lupte și strădanii pentru libertate, dreptate socială, unitate și independență națională. Așadar, cu claritate, desprindem ideea fundamentală cu privire la necesitatea obiectivă a cunoașterii de către întreaga noastră națiune socialistă, în special de tineret, a minunatului trecut de glorie al patriei, a caracterului istoric al luptei comune în momentele grele ale acestui glorios trecut — așa cum a fost pe vremea lui Mircea, Vlad Țepeș, Iancu de Huncdoara, Ștefan sau Mihai — a românilor, maghiarilor, secuilor, sîrbilor etc. pentru apărarea patriei comune, pentru dreptate socială. Acest larg și complex proces de cunoaștere istorică formează una dintre trăsăturile de bază ale conștiinței socialiste a națiunii noastre.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta: „În educarea socialistă a maselor, cunoașterea istoriei proprii constituie un factor important al dezvoltării conștiinței de sine a poporului, al cunoașterii a ceea ce a fost înaintat, cu adevărat revoluționar în trecutul său, precum și a ceea ce a fost retrograd și trebuie combătut”¹.

În sprijinul acestui deziderat, istoria zbuciumatului pământ românesc este cronică multiseculară a unor evenimente de multe ori tragice, dar și a unor evenimente în care talentul plin de originalitate al poporului nostru a creat minunatul său patrimoniu cultural, toate acestea formînd veritabile pete de lumină pe fundalul imensului tablou al luptei românilor pentru dreptate socială, unitate și independență națională. În asemenea context, istoria noastră aduce un substanțial aport constructiv mării opere educaționale ce se desfășoară azi în România socialistă, în al cărui cadru înțelegem într-o lumină reală evocarea — cu larg caracter de masă — a unora sau altora dintre marile momente ale gloriosului nostru trecut.

În lunile acestui an cînd înfloresc cireșii și trandafirii, vestind instaurarea primăverii, acum ca și atunci — în urmă cu 130 de ani — dar, atunci, o primăvară ce popoarele și-o doreau a lor, în sensul larg al eliberării din cătușele feudalismului, al definitivării drumului lor spre progres și civilizație, poporul nostru a aniversat revoluția burghezo-democratică de la 1848.

„Revoluția de la 1848 — arată secretarul general al P.C.R., președintele R. S. România, tovarășul Nicolae Ceaușescu — desfășurată aproape concomitent în Țara Românească, Moldova și Ardeal, a constituit o necesitate obiectivă a dezvoltării forțelor de producție, a descătușării energiei maselor largi populare — care au constituit forța motrice a luptelor revoluționare pentru lichidarea orînduirii feudale și a trecerii la o orînduire socială superioară — burghezo-democratică. Ea a constituit o parte integrantă a marilor mișcări sociale din

¹ Nicolae Ceaușescu, *Expunere cu privire la activitatea politico-ideologică și cultural-educativă de formare a omului nou, constructor conștient și devotat al societății socialiste multilateral dezvoltate și al comunismului în România*, prezentată la Congresul educației politice și al culturii socialiste, 2 iunie 1976, București, Edit. politică, p. 47.

acel an, desfășurate în cea mai mare parte a Europei, demonstrând strînsa legătură dintre revoluționarii români și forțele revoluționare din Europa².

Cerînd lichidarea dominației străine și respectarea dreptului poporului de a-și organiza viața corespunzător voinței sale, revoluționarii, masele populare din cele trei principate române și-au înscris în programele revoluției dezideratele majore care „demonstrează unitatea de interese și aspirații a întregului popor, de a trăi într-un stat unitar, liber și independent”³.

În ce privește Ardealul, realitatea istorică pune în prim-plan necesitatea obiectivă a realizării unei depline egalități în drepturi a tuturor locuitorilor, fără deosebire de naționalitate, știut fiind faptul că aici de veacuri trăiau împreună românii, maghiarii, germanii și alte naționalități. Această orientare justă ducea la necesitatea unității revoluției românilor și maghiarilor, principiu care a stat la baza acțiunii unor militanți revoluționari ca: Nicolae Bălcescu, Avram Iancu, „Craiu Munților”, Simion Bărnuțiu, Aron Pumnul, Ioan Dragoș, Cezar Bolliac, Simonffy József, generalul revoluționar polonez Iosif Bem, eroul secuiei Gábor Aron, militanții maghiari Petőfi Sándor și Táncsics Mihály, luptătorii sași Stephan Ludwig Roth, Anton Kurz și mulți alții. Datorită însă neînțelegerilor dintre conducători, în primul rînd cei ai revoluției maghiare, în lunile ianuarie-iulie 1849 s-a ajuns în zona Munților Apuseni la tragicele evenimente în care armata țărănească de sub conducerea lui Avram Iancu a fost obligată să apere cu dîrzenie republica țărănească română. Semnarea la Seghedin în 14 iulie 1849 a „proiectului de pacificare româno-maghiar”, după lungi și greoaie tratative prelungite din cauza frunțașilor maghiari, de către N. Bălcescu, Cezar Bolliac și Kossuth Lajos, era deja tardivă, armata revoluționară maghiară fiind silită să capituleze la Șiria lângă Arad (13 august 1849), de către armatele reacționare habsburgice și țariste, mult superioare numeric⁴.

Lipsa de unitate și fermitate a conducătorilor revoluției, neînfăptuirea la timp a dezideratelor acute ale maselor populare — forța principală a revoluției —, au dus la înfrîngerea marii mișcări sociale de la 1848. Totodată, înăbușirea revoluției a fost rezultatul nemijlocit al intervenției militare a marilor imperii absolutiste — otoman, țarist și habsburgic — care s-au unit în fața gravei amenințări a puternicului val revoluționar, sprijinind forțele reacționare din cele trei principate și reprimînd cu forța armelor revoluția burghezo-democratică. Deși înfrîntă, revoluția de la 1848 deschide epoca marilor schimbări revoluționare naționale și sociale din patria noastră, epoca transformărilor burghezo-democratice, a realizării năzuințelor multiseculare ale poporului nostru de a trăi liber și stăpîn pe destinele sale.

Perioada care a urmat marii ridicări revoluționare de la 1848 este caracterizată prin dezvoltarea forțelor de producție capitaliste și, în același timp, prin afirmarea cu deosebită pregnanță a conștiinței unității naționale — fapt care a dus, în 1859, la unirea Țării Românești cu Moldova și crearea primului stat național român. De asemenea, au urmat momentele cruciale ale istoriei poporului român: cucerirea independenței de stat în urma războiului din 1877—1878 și „unirea în mod democratic, prin voința maselor populare, a Transilvaniei și Banatului cu patria, în 1918, care a dus la realizarea statului național unitar român”⁵.

La sfîrșitul veacului al XIX-lea și începutul celui de al XX-lea situația bătrînului continent european prezenta îngrijorătoare simptome economice, politice și sociale. Marile

² Nicolae Ceaușescu, *Cuvîntare la grandioasa adunare populară din Capitală*, 10 iunie 1978, în *Scînteia*, anul XLVII, nr. 11137, din 11 iunie 1978, p. 1.

³ *Ibidem*.

⁴ Petru Bunta, George Protopopescu, *Revoluția de la 1848 — Marea ridicare a poporului român împotriva orînduirii feudale, pentru unitate și independență națională*, în *Tribuna propagandistului*, Cluj-Napoca, aprilie 1978, p. 117—118.

⁵ Nicolae Ceaușescu, *Cuvîntare la grandioasa adunare populară din Capitală*, 10 iunie 1978, în *Scînteia*, anul XLVII, nr. 11137, din 11 iunie 1978, p. 1.

puteri imperialiste își afirmau cu tot mai multă tărie tendințele de împărțire și reîmpărțire a zonelor de dominație, de acaparare a noi teritorii. Situația politico-economică generală era agravată și pe plan social, de intensificarea politicii de exploatare și jefuire a maselor largi, dusă de către monopoluri cu caracter suprastatal.

Guvernele, după calcule amănunțite, peste capul și împotriva tendințelor pașnice ale popoarelor, în funcție de interesele economice și politice ale claselor dominante, scindează principalele state europene în două grupări cu caracter imperialist: Tripla Alianță sau gruparea Puterilor Centrale (Germania, Austro-Ungaria și Italia, aceasta din urmă la începutul războiului mondial în 1914 declarându-se neutră, la 20 iulie/2 august; va intra apoi în război de partea Antantei care îi promisese satisfacerea dezideratelor sale naționale, la 10/23 mai 1915) și Tripla Înțelegere sau Antanta (Franța, Anglia, Rusia).

Focurile de pistol trase la Sarajevo de către liceanul Gavrilo Princip, membru al unei organizații naționaliste sârbe, asupra arhiducelui Franz Ferdinand și a soției sale Sofia de Hohenberg, moștenitorii tronului Austro-Ungariei, făcură să irumpă cu deosebită violență marile contradicții existente între puterile europene. La finele lunii iulie — începutul lunii august 1914, printr-o suită de declarații de război reciproce, principalele state europene se angajează în marele conflict, ce va căpăta prin adeviziunile a noi și noi state un caracter mondial⁶. Primul război mondial a angajat în operațiunile militare 28 de țări cu o populație totală de 1,5 miliarde locuitori, dintre care au fost mobilizați pe teatrele de operațiuni circa 74 milioane de oameni. Acest război, care a durat 4 ani (1914—1918), s-a soldat cu mari distrugerii de bunuri materiale și cu pierderea a 9 milioane de vieți omenești (numai Germania a pierdut 2 milioane, ceea ce reprezintă un om la 35 de locuitori)⁷.

În acest moment de importanță cardinală în istoria omenirii, România era un stat mic ale cărui realități social-economice îl defineau ca agrar, cu o industrie în curs de dezvoltare, al cărui ansamblu economic era dominat de relații capitaliste ce se împleteau în domeniul agrar cu puternice rămășițe feudale. În fața României de atunci se ridicau spre soluționare probleme cruciale în ce privește necesitatea obiectiv-istorică de a-și desăvârși procesul de înfăptuire a statului național unitar, consolidarea independenței și suveranității naționale, realizarea unui regim democratic, rezolvarea acutei probleme a numeroasei țărâni lipsite de pământ, a maselor largi exploatare de moșierime și de marea burghezie, ridicarea în special a potențialului industrial și în general a celui economic.

Ideile generale pe care le-am subliniat mai sus au darul — după părerea noastră —, pe de o parte, să contureze peisajul socio-economic al României în preajma primului război mondial, iar pe de altă parte, să evidențieze faptul că problema cardinală a acestei epoci istorice „...care frământa profund clasele sociale, masele populare din România era făurirea statului național-unitar — aspirație seculară a poporului român, necesitate logică a dezvoltării românești”⁸.

Cu toate acestea România nu a intrat în război la declanșarea ostilităților în 1914, deoarece cercurile guvernante desfășurau pe plan extern complicate manevre diplomatice izvo-rite din lipsa de dotare modernă a armatei române și din dorința unei rezolvări a problemei statului național-unitar român pe o cale mai puțin sângeroasă datorită puternicelor acțiuni

⁶ George Protopopescu, *Tratatul dintre guvernul român și grupările beligerante în perioada 1914—1916* (I), în *ActaMN*, XIII, 1976, p. 537—538.

⁷ George Protopopescu, *Cu ce efective staționează trupele străine în țările europene, în Tribuna propagandistului*, Cluj, aprilie 1974, p. 107.

⁸ Nicolae Ceaușescu, *Partidul Comunist Român — continuator al luptei revoluționare și democratice a poporului român, al tradițiilor mișcării muncitorești și socialiste din România*, Edit. politică, București, 1966, p. 19.

protestatare antirăzboinică ale maselor populare, în frunte cu proletariatul, care cereau cu hotărâre ca România să nu se lase antrenată în acest cumplit măcel mondial.

În acea perioadă Partidul Social-Democrat din România a desfășurat o amplă și susținută activitate pe plan intern și extern, demascând esența imperialistă a războiului mondial, declarându-se împotriva lui și pentru neutralitatea țării noastre. În acest sens, s-au organizat întruniri, mitinguri, demonstrații, greve etc. cu caracter antiimperialist și antirăzboinic, culminând cu manifestația din 13 iunie 1916 de la Galați, singeros reprimată de guvern.

Amenințată continuu de flăcările uriașului incendiu al conflagrației mondiale care se întinsese peste cea mai mare parte a bătrânului continent european, România se găsea în situația gravă de a deveni teatru al unui război pustiitor și de a fi invadată de armatele statelor imperialiste aflate în conflict. Atrase în special de mirajul grânelor și petrolului românesc, Puterile Centrale, după ce încercaseră atît calea obligării României de a respecta tratatul secret de alianță încheiat la 30 octombrie 1883 de Carol I cu Austro-Ungaria și Germania cît și cea a tratativelor diplomatice, se pregăteau acum pentru invadarea țării noastre. Concomitent cu presiunile Puterilor Centrale, începînd cu primăvara și mai ales cu vara 1916, asupra României se dezlănțuiau puternicele presiuni ale Antantei, chiar cu caracter ultimativ. Antanta solicita României dezlănțuirea unei ofensive de amploare împotriva Puterilor Centrale în scopul producerii unei diminuări substanțiale a presiunii acestora pe frontul vest-european, mai ales în regiunea Verdun.

În această extrem de complicată conjunctură politică și militară, guvernul României, folosind năzuința legitimă a întregului nostru popor de înfăptuire a unității sale naționale, obținînd prin convențiile politice și militare încheiate cu Puterile Antantei, la București, în 4/17 august 1916, asigurarea fermă a satisfacerii dezideratului secular românesc — Unirea cu România a Transilvaniei, Banatului, Crișanei și Maramureșului, declară la 15/28 august 1916 război Austro-Ungariei, angajîndu-se astfel în marea conflagrație⁹.

Convenția militară încheiată cu Antanta (consecință nemijlocită a celei politice) prevedea o serie de servituiți atît pentru România, cît și pentru aliați. Dacă pentru România se prevedea intrarea imediată în război cu întreaga capacitate militară, lucru pe care țara noastră l-a realizat întocmai, pentru aliați se preciza: ajutorul în trupe (v. art. 3, care prevedea trimiterea în Dobrogea a 3 divizii ruse), în acțiuni (v. art. 3, care prevedea o ofensivă devansantă cu 8 zile înainte de intrarea în război a României, a armatelor aliate de la Salonic) și în special în ce privește asigurarea materială a armatei române (v. art. 4, 5 și 6, care prevedeau asigurarea României cu munițiuni, materiale de război, armament, echipament, subzistență etc., într-un flux continuu de minimum 300 tone pe zi, calculat la o lună de transport)¹⁰, prevederi de care aliații s-au achitat cu întârziere sau deloc!

În asemenea condiții, fără o dotare materială corespunzătoare (lipsa armamentului auto-mat, artileriei, aviației, munițiilor etc.), fapt datorat unei insuficiente dezvoltări a industriei autohtone, armata română, cu tot admirabilul eroism de care a dat dovadă — lupta pentru cauza dreaptă a unității naționale —, a pierdut campania anului 1916, fiind silită să abandoneze 2/3 din teritoriul național și să se retragă în ultimul colț de pămînt liber — Moldova lui Ștefan!

Cu toate greutățile din iarna 1916/1917 (lipsă de hrană, epidemii etc.), armata română a fost reorganizată, dotată cu tehnică de luptă corespunzătoare, instruită și pregătită pentru campania anului 1917. La această vastă operă de reorganizare, repregătire și dotare a armatei

⁹ George Protopopescu, *Tratatul dintre guvernul român și grupările beligerante în perioada 1914—1916* (I), în *ActaMN*, XIII, 1976, p. 538—539.

¹⁰ M. St. M., *România în războiul mondial 1916—1919*, vol. I, București, 1934, p. 7—14.

noastre, subliniem importanta contribuție adusă de misiunea militară franceză condusă de generalul Henri Berthelot și de aliații ruși. Rezultatele acestei refaceri s-au concretizat în succesele obținute de armata română în „Bătălia de la porțile Moldovei” din vara anului 1917, când și-au ocupat locul ce le revenea pe drept în istoria românilor cele trei nume celebre: Mărăști, Mărășești și Oituz! În asemenea condiții, numele patriei noastre a făcut înconjurul lumii, iar dreptatea cauzei pentru care luptau românii a câștigat noi și conștanți aderenți.

Dar, la 25 octombrie/7 noiembrie 1917, are loc în Rusia Marea Revoluție Socialistă din Octombrie, care aduce pentru prima dată în istorie victoria proletariatului, devenind prin măreția realizării sale îndreptar al tuturor celor ce muncesc. Noul stat iese din constelația Antantei și, în condiții momentane destul de precare, pentru a-și consolida realizarea, începe negocierile de pace cu Puterile Centrale la Brest Litovsk, finalizate prin pacea de la 3 martie 1918

În atare condiții, rămânând singură pe frontul răsăritean al Antantei, România este obligată să negocieze la rîndu-i cu Puterile Centrale, încheind cu acestea la 9 decembrie 1917 armistițiul de la Focșani, apoi pacea de la Buștea (5 martie 1918), București (7 mai 1918), prin care țara noastră pierdea 5.600 kmp din cununa carpatină cu bogatele zăcămintele petroliere din Valea Prahovei și Valea Trotușului precum și întreagă Dobrogea.

Așadar, aceasta era situația României în prima jumătate a anului 1918. Era un început de an de doliu și de jale națională!

Dar sfîrșitul anului 1918 va fi glorios!

Legile implacabile ale dezvoltării istorice impuneau cu tărie încheierea procesului de formare a statelor naționale care se găseau sub dominația imperiilor europene. În această vastă mișcare a popoarelor bătrînului continent pentru înlăturarea dominației străine și autodeterminare națională se încadrează și lupta hotărîită a maselor populare din România și din celelalte teritorii românești care se găseau sub dominație străină, în scopul formării statului național unitar român. Înfăptuirea acestui vital deziderat secular a fost rezultatul luptei maselor largi populare, operă a întregului popor. În acest context istoric, formarea statului național unitar român apare cu claritate nu ca rezultat al unor evenimente întîmplătoare, de conjunctură, al hotărîrilor luate la masa tratativelor de pace de la Versailles; tratatele de pace n-au făcut decît să oficializeze o situație de fapt, ca rezultat al luptei hotărîite a maselor largi populare. Așa cum arată Programul P.C.R.: „Unirea Transilvaniei cu România a constituit înfăptuirea firească a năzuințelor seculare de unitate a poporului nostru, a visului pentru care au luptat și s-au jertfit nenumărate generații de înaintași, împlinirea unei necesități obiective a însăși dezvoltării istorice”¹¹.

Aniversarea celor 60 de ani de la strălucitul moment al făuririi — prin voința maselor largi populare — a statului național român este un prilej de retrospectivă istorică și de profunde reflecții asupra modului în care s-a dezvoltat statul român după formarea cadrului unic național. După primul război mondial s-au produs în configurația geografică, politică și socială a lumii profunde mutații care au generat un nou și puternic avînt al dezvoltării forțelor de producție pe plan internațional, mari pași înainte în domeniul științei, tehnicii, în viața culturală a popoarelor, elemente determinante în ridicarea pe noi trepte, superioare, a întregii civilizații umane. De asemenea, s-au produs mari schimbări în ce privește structura societății, în raportul forțelor sociale, începe să se afirme cu tot mai multă pregnanță clasa cea mai revoluționară a societății — proletariatul, concomitent cu desfășurarea unui amplu proces de radicalizare a maselor largi populare. Istoria înregistrează în această perioadă.

¹¹ Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, Edit. politică, București, 1975, p. 37—38.

alături de Marea Revoluție Socialistă din Octombrie, puternice mișcări revoluționare în China, Germania, Ungaria, Turcia etc. În acest larg cadru istoric au loc și în România profunde schimbări în ce privește dezvoltarea economică și socială, ia naștere o puternică efervescență politică, centrată acum tot mai pregnant pe clasa cea mai avansată a societății românești postbelice — clasa muncitoare. În atare efervescență revoluționară, „Activitatea ideologică și organizatorică desfășurată pentru organizarea pe baze noi, marxist-leniniste, a partidului a creat condițiile corespunzătoare ca la Congresul partidului Socialist Român din anul 1921 să se hotărască, prin votul mării majorități a participanților, transformarea Partidului Socialist în Partidul Comunist Român”¹². Momentul de acum 57 de ani este revelator în ce privește dezvoltarea României postbelice, crearea P.C.R. pe baza ideologiei marxist-leniniste marcând o etapă nouă, superioară, atât pe plan politic și ideologic, cât și organizatoric în mișcarea revoluționară din patria noastră, în dezvoltarea detașamentului de avangardă al clasei muncitoare, dând un nou și puternic avânt luptelor politice și sociale desfășurate de masele largi populare.

Urmind legile obiective ale istoriei, P.C.R. va da o puternică coloratură vieții politice și sociale, organizând și conducând marile bătălii de clasă din România interbelică, care au culminat cu cele din 1933, de asemenea, luând conducerea luptei antifasciste pe care au reușit să o transforme în anii celui de al doilea război mondial — atunci când patria noastră se afla sub dominația hitleristă și conducerea dictaturii antonesciene — într-o puternică mișcare de rezistență antifascistă. Pe acest fundal istoric apare în prim-plan momentul însușirii naționale antifasciste din august 1944, inițiată, organizată și condusă de P.C.R., care a asigurat României: eliberarea de sub dominația fascistă, independența reală, ieșirea din războiul antisovietic — nedorit de poporul nostru —, alăturarea forțelor antifasciste, eliberarea străvechiului pământ românesc al Transilvaniei, lupta antifascistă pînă la victoria finală. Dar fierbintele august al lui 1944 nu a însemnat pentru poporul nostru numai un epilog istoric; el a fost, totodată, și un prolog istoric. A fost prologul unei etape istorice noi, care poartă amprenta unei mari efervescențe revoluționare a maselor largi populare în fruntea cărora se găsește P.C.R. Conducind cu abilitate procesul revoluționar românesc, P.C.R., bazat pe încrederea mereu crescîndă a maselor populare în politica sa marxist-leninistă, rezolvă, în perioada anilor 1944—1947, problema puterii politice în favoarea sa, concomitent cu măsuri ce vizau vindecarea rănilor economice ale războiului, cu deschiderea de largi perspective economice și politico-sociale patriei, cu susținerea luptei antifasciste pînă la victoria finală, cu măsuri ce vizau înlăturarea exploatarei omului de către om, cu realizarea unității clasei muncitoare prin crearea partidului său unic etc. În asemenea condiții, anul 1948 este anul în care P.C.R., pe baza succeselor obținute, poate trece la constituirea bazei economice a socialismului.

Actul naționalizării principalelor mijloace de producție de la 11 iunie 1948, prin care a luat ființă în economia noastră națională sectorul socialist, a marcat un moment istoric de importanță deosebită, fiind „de fapt începutul făuririi societății socialiste în România”¹³. Lichidîndu-se proprietatea particular-capitalistă în sectoarele naționalizate, prin actul revoluționar de acum 30 de ani a fost lichidată burghezia exploatoare ca și clasă socială, oamenii muncii devenind proprietarii mijloacelor de producție. Naționalizarea a creat importante posibilități pentru o activitate de producție unitară, planificată, organizată, pe ansamblul economiei naționale, noile relații de producție făcînd posibilă, așa cum dealtfel a confirmat-o istoria anilor ce au urmat, dezvoltarea continuă și în mod rapid a producției, cu consecințe extrem de importante nu numai pentru întreaga economie a țării, ci și pentru suprastructură.

¹² *Idem*, p. 39—40.

¹³ *Idem*, p. 55.

Retrospectiva istorică a celor trei evenimente majore din zbuciumatele pagini ale trecutului nostru pe care le aniversăm în acest an conferă noi valențe educative generațiilor de astăzi, trăsături de o deosebită importanță în formarea omului de tip nou — omul comunismului de mîine! Astăzi, cînd trăim și muncim sub impulsul însemnatelor documente-program ale Congresului al XI-lea al P.C.R., ale Conferinței Naționale a P.C.R. din decembrie 1977 și ale Plenarei Comitetului Central al P.C.R. din martie 1978, vedem și înțelegem cu deosebită claritate, ce succese de însemnătate istorică a obținut națiunea noastră în anii socialismului și, pe această bază, cu adînci rădăcini în istoria pămîntului românesc, la ce treaptă de civilizație și progres se află România socialistă, ce perspective luminoase i se deschid. Nu putem să nu subliniem în contextul istoric contemporan și rolul de astăzi al patriei noastre în lume. Desigur că vorbind despre România actuală, pe toate meridianele globului, numele ei este legat de cel al președintelui Nicolae Ceaușescu.

Ilustră personalitate a contemporaneității, animat de spiritul dreptății și echității în viața internațională, truditoe neobosit pentru instaurarea în lumea zilelor noastre a unui climat de pace și destindere, pentru o lume fără arme, luptător consecvent pentru independența și suveranitatea României socialiste, omul născut în anul formării statului național român, președintele Nicolae Ceaușescu, a dat numelui „România” întreaga sa strălucire, a făcut ca „Tricolorul” nostru să răsune, respectat și stimat, pe toate meridianele Terrei. Vizitele efectuate în acest an de președintele Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în S.U.A. și apoi în unele țări din Asia, solia de pace și colaborare concretizată în vizita de stat făcută în Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, încheiată printr-un mare succes politic, demonstrează o dată mai mult caracterul dinamic, profund constructiv al politicii externe românești, politică de largă conlucrare internațională, de amplă deschidere spre toate țările și popoarele lumii, fără deosebire de mărime, potențial economic sau orînduire socială, în interesul poporului român, al libertății și independenței tuturor națiunilor, al păcii și securității mondiale. Conturînd cu o puternică tentă de lumină personalitatea președintelui Nicolae Ceaușescu și poziția României în lumea contemporană, regina Elisabeta a II-a, adresîndu-se președintelui României, spunea: „Noi, cei din Marea Britanie, sîntem astăzi impresionați de poziția hotărîită pe care ați adoptat-o pentru a susține această independență. Ca urmare, România deține o poziție distinctă și joacă un rol semnificativ în afacerile mondiale. Personalitatea dumneavoastră, domnule președinte, ca om de stat de renume mondial, cu experiență și influență, este larg recunoscută”¹⁴.

Vehiculînd cu îndrăzneală pe coordonatele politicii mondiale contemporane, avînd drept bază de granit munca plină de talent și originalitate a întregii noastre națiuni, inspirîndu-se nemîjlocit din marile tradiții progresiste ale zbuciumatei sale istorii, România urcă cu siguranță treptele civilizației și progresului, stîrnind admirația întregii omeniri.

În acest context minunat de istorie, rolul nostru — al istoricilor de la Muzeul de istorie al Transilvaniei — este de-a aduce modesta dar cît mai temeinică noastră contribuție la cercetarea și interpretarea științifică a trecutului viitor al patriei, la înțelegerea acestui proces istoric de către masele largi, la cimentarea prieteniei între toți cei ce muncesc, indiferent de naționalitate, la formarea înaltei conștiințe a omului nou — constructorul societății socialiste și comuniste pe plaiurile scumpei noastre Miorițe, sub conducerea încercată a P.C.R. în frunte cu secretarul său general, președintele României, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

GEORGE PROTOPOPESCU

¹⁴ Vizita de stat a președintelui Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu în Marea Britanie, eveniment remarcabil în evoluția relațiilor de colaborare româno-engleze, în *Via socialistă*, nr. 12/1978, p. 2.